

שהרי הודה שמצאם, והנידון אינו אלא אם החזיר אחד מהם או לא.

ופרכינן: ורבי יצחק, אטו לית ליה מה ששנינו במשנה: המוצא מציאה לא ישבע שבועת מודה במקצת, מפני תיקון העולם! ? והרי בטוען טענת ודאי נשנתה המשנה, כי בטענת ספק אינו נשבע אף בלא "תיקון העולם".

ומשנינן: הוא [רבי יצחק], דאמר כרבי נא-ב אליעזר בן יעקב, שחולק על המשנה, וסובר שאין פוטרים את המשיב אבידה משבועה, במקום שתובעים אותה בטענה ודאית. [וכפי שיתבאר דברי רבי אליעזר בן יעקב בסוף הסוגיא].

דתניא: רבי אליעזר בן יעקב אומר: פעמים שאדם נשבע, בלא תביעה, אלא על ידי טענת עצמו.

כיצד: האומר לחבירו: מנה לאביך בידי [שלויתי ממנו], והאבלתיו פרם [החזרתי לו מחצה], הרי זה נשבע שבועת מודה במקצת, על ידי טענת עצמו. ולהלן, יתבאר דברי רבי אליעזר בן יעקב וטעמו.

והכמים אומרים: אינו נחשב אלא כמשיב אבידה, ולפיכך, פטור הוא מן השבועה.

עתה, סוברת הגמרא, בביאור הברייתא,

והלה [המוצא] אומר: לא מצאתי אלא כיס אחד. (18)

הרי הוא מודה במקצת הטענה, ונשבע.

ב. אבל, האומר לחבירו: שני שוורים קשורין שאיבדתי, מצאת לי, כי באחד אתה מודה שמצאת, ונתתי את סימניו, והשני היה קשור אליו.

והלה אומר: לא היה אלא אחד, אינו נשבע.

ומפרשינן: מאי טעמא, חלוקים הדינים זה מזה.

כי שוורין, אף אם קשורים היו, מנתחי מהרדי [דרך להנתק ולהפרד זה מזה], ונמצא שהמאבד אינו טוען אלא "שמא" שנים מצאתי, ואין חיוב שבועה על טענת ספק.

אבל כיסין, לא מנתחי מהרדי, ונמצא שתובעו בטענת ודאי.

ג. ואף בשוורים שייך שבועה, וכגון באומר לו: שני שוורין קשורין מצאת לי, ושנים אתה חייב לי.

והלה אומר: אכן מצאתי את שניהם, ואחר כך החזרתי לך אחד מהן, ואיני חייב אלא אחד.

הרי זה נשבע, כי המאבד טוענו טענת ודאי,

18. המודה במקצת בפקדון פטור משבועה (לדעת רב ששת בבא מציעא ד א) כיון שהפקדון בעין, וכאילו מחזירו ולא נשאהר אלא תביעת מקצת. ולפיכך כתבו הראשונים שהכיס — אשר בו מודה המוצא — אינו קיים, אלא באומר מצאתי ואיבדתי בפשיעה או הוצאתי את המעות

משבועה, וראה עוד בפני יהושע. ובהערות בהמשך הסוגיא.

ומכח קושיות אלו פירשו בראשונים שמדובר באופן שהמאבד יודע בודאות שהמוצא מצא לפחות כיס אחד ושור אחד, ראה עוד ברשב"א ובר"נ.